

Regeringskansliet
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
fi.ofa.dis.remiss@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Kompletterande bestämmelser till EU:s cyberresiliensförordning (SOU 2025:115)

Ert diarienummer: Fi2026/00065

Sammanfattning

Förvaltningsrättens remissvar lyfter fråga om förvaltningsdomstolarnas behov av sakkunnig expertis. Remissvaret lyfter även följande frågor. Strikt ansvar bör uttryckligen framgå av bestämmelserna om sanktionsavgift. Utvärdering bör lämpligen påbörjas vid en tidigare tidpunkt. Det är tveksamt om förslagen kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förvaltningsdomstolarnas behov av sakkunnig expertis (avsnitt 15.13)

Förvaltningsrätten framhåller att överklagade beslut som avser produkter med digitala element kan inbegripa komplexa tekniska förhållanden avseende cybersäkerhet. Det är därför av vikt att de allmänna förvaltningsdomstolarna har tillgång till sakkunnig expertis inom ämnesområdet. Med stöd av 24 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) har förvaltningsdomstolarna möjlighet att inhämta yttranden från sakkunnig över fråga som kräver särskild sakkunskap. Förvaltningsrätten anser dock att det i den föreslagna lagen kan finnas ett behov av en särskild bestämmelse om att det ska förordnas särskilda sakkunniga att bistå förvaltningsdomstolarna i mål om produkter med digitala element (jfr 37 § andra stycket och 42 § lagen [1991:1128] om psykiatrisk tvångsvård). Att ett antal fasta sakkunniga är förordnade för att vid behov bistå förvaltningsdomstolarna med sin expertis säkerställer att samtliga domstolar har tillgång till sakkunniga med nödvändig kunskap. Det underlättar också för förvaltningsdomstolarna att ha tillgång till fasta sakkunniga i mål av brådskande natur (jfr prop. 1990/91:58 s. 283). Därtill möjliggör en sådan tillgång att förvaltningsdomstolarna kan följa med i den tekniska utvecklingen, vilket de anmälda organen ska göra (jfr s. 164 i betänkandet). Ett alternativ till särskilda sakkunniga skulle kunna vara särskilda ledamöter (jfr 17 b och 17 c §§ lagen [1971:289] om allmänna

förvaltningsdomstolar). I betänkandet berörs emellertid inte frågan om hur förvaltningsdomstolarnas behov av sakkunnig expertis ska kunna säkerställas. Förvaltningsrätten bedömer därför att det behövs en utredning och analys av frågan. I sammanhanget påpekar förvaltningsrätten att sakkunskapen om cybersäkerhetskraven för produkter med digitala element kan komma att koncentreras till de förvaltningsmyndigheter och privata organ som fattar beslut grundade på EU:s cyberresiliensförordning och kompletterande lagstiftning. Det är således av vikt att frågan om hur den sakkunniga expertisens oberoende ska kunna säkerställas behandlas särskilt.

Strikt ansvar bör uttryckligen framgå av bestämmelserna om sanktionsavgift (avsnitt 10.3.1–10.3.3)

15–18 §§ i den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om administrativa sanktionsavgifter för överträdelser av bestämmelser som anges i EU:s cyberresiliensförordning (jfr s. 477 ff. i betänkandet). Förvaltningsrätten anser att det bör framgå direkt av bestämmelserna att sanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte är uppsåtlig eller oaktsam. Att det strikta ansvaret uttryckligen framgår av bestämmelsernas ordalydelse tydliggör förutsättningarna för att kunna ta ut sanktionsavgift. Det är också i linje med hur det strikta ansvaret vad gäller sanktionsavgifter har formulerats i t.ex. 30 b § livsmedelslagen (2006:804) och 8 kap. 5 § arbetsmiljölagen (1977:1160).

Utvärdering bör lämpligen påbörjas vid en tidigare tidpunkt (avsnitt 15.18)

Utredningen bedömer att det för närvarande inte finns skäl att, utöver omprövningsskyldighet av beslut, föreslå en ordning med formaliserade regler för handläggningen hos de privata organen. Frågan om ytterligare reglering av ärendehandläggningen hos de privata organen föreslås i stället övervägas när ytterligare erfarenheter har erhållits av cyberresiliensförordningens tillämpning (jfr s. 198 i betänkandet). Förvaltningsrätten delar i stort utredningens bedömning. Förvaltningsrätten påpekar dock att utredningen har angett att en utvärdering av förordningens tillämpning bör påbörjas först år 2030 (jfr s. 466 i betänkandet). Med hänsyn till avsaknaden av en närmare reglering av ärendehandläggningen hos de privata organen bör en sådan utvärdering lämpligen påbörjas vid en tidigare tidpunkt. En tidigareläggning av utvärderingen bedöms även vara lämpligt om eventuella oklarheter avseende potentiellt överlappande krav som följer av andra direkt tillämpliga EU-rättsakter lämnas till rättstillämpningen i enlighet med utredningens bedömning (jfr s. 397 i betänkandet).

Tveksamt om förslagen kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar (avsnitt 15.13)

Ett beslut av en förvaltningsmyndighet eller ett anmält organ enligt EU:s cyberresiliensförordning, den föreslagna lagen och anslutande föreskrifter får överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats i enlighet med 14 § andra stycket lagen om allmänna förvaltningsdomstolar. Beslut av Post- och telestyrelsen och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll kommer därför troligtvis att fattas inom Förvaltningsrättens i Stockholm respektive Förvaltningsrättens i Jönköping domkrets. Det finns emellertid inga uppgifter om var de anmälda organen kommer att vara verksamma. Det är således inte möjligt att förutse hur målinströmningen kommer att se ut vid respektive förvaltningsdomstol avseende de anmälda organens beslut.

I den angivna konsultrapporten *Konsekvenser avseende krav i EU:s cyberresiliensförordning – Analys på uppdrag av Cyberresiliensförordningen* (Fi 2024:07) indikeras dock att det är ett stort antal företag och produkter som omfattas av EU:s cyberresiliensförordning (jfr s. 462 i betänkandet). Antalet beslut som grundar sig på förordningen och den kompletterande lagstiftningen kan alltså komma att bli många. Förvaltningsrätten påpekar därför att en ökad målinströmning till samtliga förvaltningsdomstolar sannolikt är att förvänta. En ökning av mål, varvid t.ex. överklaganden av beslut kan komma att innehålla särskilda yrkanden med krav på skyndsam handläggning, skapar behov av mer personal. Förvaltningsrätten ställer sig följaktligen tveksam till slutsatsen i betänkandet att utredningens förslag kan hanteras inom domstolarnas befintliga ekonomiska ramar. Härvid beaktas även de kostnader som kan komma att uppstå i mål som kräver biträde av sakkunniga.

Notering i övrigt (avsnitt 9.8.5)

I övrigt noterar förvaltningsrätten att det i författningskommentaren till 13 § i den föreslagna lagen på s. 476 i betänkandet hänvisas till 15 § i EU:s marknadskontrollförordning. I författningskommentaren bör det rätteligen hänvisas till *artikel 15* i EU:s marknadskontrollförordning.

Detta remissyttrande har beslutats av rådmannen Elin Kristensson. I handläggningen har förvaltningsrättsfiskalen Maja Stenman (föredragande) deltagit.